

3. Вишня В.Б. Контроль оборота наркотиков и химических веществ / В.Б. Вишня, В.А. Мирошниченко // Міжнародне співробітництво у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: матер. міжнар. наук.-практ. конф. – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – С. 356-361.
4. Кваша О.О. Організатор злочину (кримінально-правове та кримінологічне дослідження): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Кваша Оксана Олександрівна. К., 1999. – 229 с.
5. Костін М.І. Контрабанда. Доказування обставин вчинення злочину на досудовому слідстві: монографія / Михайло Іванович Костін. – К.: «ДІА», 2003. – 185 с.
6. Криминология: [учебник] / под общ. ред. А.И. Долговой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2002. – 848 с.
7. Миньковский Г.М. Классификация преступников / Г.М. Миньковский // Криминология: [учебник]. – М.: Изд-во Моск. гос. ун-та, 1994. – С. 110 – 112.
8. Настільна книга слідчого: [наук.-практ. видання для слідчих і дізнавачів] / М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. – 728 с.
9. Організований наркобізнес (поняття, форми, підстави кримінальної відповідальності) / [Баулін Ю.В., Борисов В.І., Дорош Л.В. та ін.]; за заг. ред. Ю.В. Бауліна, Л.В. Дорош. – Х.: Право, 2005. – 256 с.
10. Основы борьбы с организованной преступностью: монография / [Коннов А.И., Куликов В.И., Овчинский А.С. и др.]; под ред. В.С. Овчинского, В.Е. Эминова, П.Н. Яблокова. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 400 с.
11. Противодействие незаконному обороту наркотических средств и психотропных веществ: учебное пособие. Часть I. / под ред. А.Н.Сергеева. – М.: ГУБНОН СКМ МВД России, Московская академия МВД России, Изд-во «Щит-М», 2000. – 638 с.
12. Тимошенко В. Контрабанда наркотиков в Украине как составная транснационального наркобизнеса / В. Тимошенко // Служба безопасности. – 1998. – №9. – С. 9-13.
13. Тимошенко В.А. Наркобізнес: національна та міжнародна протидія новим викликам: монографія / Володимир Андрійович Тимошенко. – К.: НА СБ України, 2006. – 456 с.

УДК 343.848: 343.22

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ ПІД АДМІНІСТРАТИВНИМ НАГЛЯДОМ

Ковальов С.І., заступник начальника

Слідче управління ГУМВС в Одеській області

У статті автор розглядає кримінологічну характеристику особи, яка перебуває під адміністративним наглядом, обґрунтовує власне бачення на дану проблему у кримінології.

Ключові слова: особа злочинця, характеристика, ознаки, адміністративний нагляд.

Ковалев С.И. КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИЧНОСТИ, НАХОДЯЩЕЙСЯ ПОД АДМИНИСТРАТИВНЫМ НАДЗОРОМ / ГУМВД Украины в Одесской области, Украина

В статье автор рассматривает криминологическую характеристику личности, находящейся под административным надзором, обосновывает собственное видение на данную проблему в криминологии.

Ключевые слова: личность преступника, характеристика, признаки, административный надзор.

Kovaliov S.I. THE CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTIC OF THOSE BEING UNDER ADMINISTRATIVE SUPERVISION / CBMIA in Odessa region, Ukraine

The article is dedicated to the criminological characteristic of those being under administrative supervision and the author's point of view on this problem.

Key words: criminal identity, characteristic, features, administrative supervision.

Однією з центральних проблем, дослідженням яких займається сучасна кримінологія, є питання про особу злочинця. Кримінологічне вивчення особи злочинця, який перебуває під адміністративним наглядом, дає змогу визначити властивості, які їй притаманні як активному суб'єкту взаємодії з соціальним середовищем. Кримінологічно важливе значення вивчення особи злочинця полягає також у тому, що дає змогу встановити причини та умови злочинності. Адже кримінально-процесуальне законодавство покладає обов'язок на органи, які здійснюють розкриття тих чи інших злочинів, встановлювати причини та умови цих злочинів (ст.23, 23-1, 23-2 КПК України).

Без вивчення властивостей особи „неможливо достатньо повно встановити причини і умови конкретного злочину, розкрити механізм індивідуальної злочинної поведінки, виробити заходи індивідуальної профілактики злочинів” [1, 3]. Тому вивчення особи злочинця підпорядковане „розробці науково обґрунтованих рекомендацій по боротьбі зі злочинністю” [2, 274].

У кримінологічній науці питанням дослідження особи злочинця приділяли увагу такі вчені, як В.С. Батиргарєєва, І.Г. Богатирьов, В.В. Голіна, І.М. Даньшин, Т.А. Денисова, А.І. Долгова, О.М. Джужа, О.Г. Колб, В.В. Василевич, А.П. Закалюк, С.М. Іншаков, Х.Ю. Кернер, В.М. Кудрявцев, Н.С. Лейкіна, В.С. Овчинський та інші. Однак дослідження особливостей особи, яка перебуває під адміністративним наглядом, ґрунтовно не здійснювалося вітчизняною кримінологічною наукою, що свідчить про актуальність такого дослідження.

Метою статті є аналіз кримінологічної характеристики особи, яка перебуває під адміністративним наглядом.

Даючи аналіз особи злочинця, яка вчинила злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом, ми виходимо з того, що така особа реально існує та володіє властивостями, що відрізняють її від інших людей, і що поняття „особа злочинця”, хоча в певній мірі і умовне, у ґносеологічних цілях може об'єднувати усіх тих, хто вчинив злочин, незалежно від тяжкості вчиненого, форми вини, ступеня суспільної небезпеки та соціально-педагогічної занедбаності й моральної деградації.

Поряд із цим, особа злочинця володіє низкою суттєвих особливостей. Як підкреслює Г. Кайзер, „основне положення, згідно з яким злочинці відрізняються від незлочинців властивостями особи, виявилось настільки стійким, що воно, незважаючи на переконливу критику, до теперішнього часу залишається непохитним” [3, 100].

На нашу думку, керуючись чинним законодавством з адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі [4], особливостями „кримінологічного портрета” осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, є наступні:

- 1) такі особи вже мають судимість за раніше вчинені злочини.
- 2) більшість з таких осіб мають значний ступінь соціальної та психолого-педагогічної занедбаності, а також суспільної небезпеки, оскільки адміністративнийгляд встановлюється щодо:

– засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони *вперто* не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства. Під наполегливим небажанням встати на шлях виправлення з боку засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини в період відбування ними покарання у виді позбавлення волі, згідно з п.4 постанови Пленуму Верховного Суду СРСР від 5 липня 1974 р., слід, зокрема, розуміти систематичні порушення вимог режиму відбування покарання, за які особу було піддано заходам стягнення, якщо вони не зняті або не погашені до дня звільнення з установи [5, 12]. Крім того, висновки про подібну поведінку засудженого в період відбування ним покарання в місцях позбавлення волі можна зробити з огляду на його ставлення до праці, підвищення свого загальноосвітнього рівня, набуття нової кваліфікації або спеціальності, участь у самодіяльних організаціях, оцінку свого злочинного минулого тощо. Отже, висновок

про вперте небажанні встати на шлях виправлення має ґрунтуватися на поведінці засудженого протягом усього періоду перебування в місцях позбавлення волі;

– засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження ОВС, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення. Цю групу колишніх засуджених у свою чергу, можна розділити на такі категорії: а) особи, антигромадська поведінка яких після звільнення з виправної колонії є, фактично, продовженням їх негативної поведінки в місцях позбавлення волі; б) особи, які, перебуваючи в місцях позбавлення волі, майстерно прикидалися такими, що виправилися, у зв'язку з чим отримали при звільненні хорошу характеристику (окремі з них навіть були звільнені умовно-достроково), а звільнившись і прибувши на вибране ними місце проживання, проявили себе як злісні порушники громадського порядку і правил співжиття; в) особи, які, відбуваючи покарання у виправній колонії за тяжкі злочини, чесно і щиро прагнули до виправлення і досягли в цьому деяких результатів, але виявилися нестійкими і після звільнення, зазнавши негативного впливу з боку колишніх знайомих – п'яниць, наркоманів та інших подібних осіб, були втягнуті в антигромадську поведінку;

- 3) оскільки досліджуваний захід застосовується щодо повнолітніх осіб, звільнених з місць позбавлення волі, то можна зробити певний висновок про усталеність життєвих установок таких осіб та наявність певного роду психічних деформацій через перебування в місцях позбавлення волі із властивою їм „кримінальною субкультурою”. Цим і пояснюється відсутність у колі піднаглядних осіб неповнолітніх. Адміністративний нагляд може бути встановлено і щодо особи, яка вчинила, наприклад, тяжкий злочин в неповнолітньому віці, а звільнена була з УВП (виправної чи виховної колонії) після відбування строку покарання або умовно-достроково вже в повнолітньому віці.
- 4) це колишні засуджені до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, на підставі чого такі особи також потребують підвищеної уваги за їхньою поведінкою та способом життя, оскільки „колишнє минуле” у місцях позбавлення волі з властивим йому впливом з боку „злочинного університету” могло не лише зберегтися, але і розвинути через незаконний обіг наркотичних засобів вже у середовищі засуджених. Причому до кола зазначених осіб ми відносимо дві категорії колишніх засуджених: а) колишні засуджені за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які не вживають зазначені речовини; б) колишні засуджені-наркомани, які відбули покарання за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Щодо засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, адміністративний нагляд встановлюється відразу ж після звільнення з місць позбавлення волі автоматично, без урахування їх поведінки як під час відбування покарання, так і після звільнення. Ми підтримуємо думку Д.О. Назаренка, що такий порядок встановлення адміністративного нагляду щодо даної категорії звільнених з місць позбавлення волі є достатньо жорстким [6, 165]. Як зазначає В.М. Трубников, враховуючи небезпеку для суспільства цих осіб, нестійкість їхнього психічного і фізіологічного стану, доцільно такий жорсткий контроль за їх поведінкою після відбування покарання встановлювати на певний, конкретний нетривалий термін (наприклад, один рік). І якщо така особа не стане на шлях виправлення, адміністративний нагляд можна буде продовжувати вже на умовах, передбачених ст.6 Закону України „Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” [6, 49-50].

- 5) в силу того, що особи, які перебувають під адміністративним наглядом, вдаються до вчинення нових злочинів, можна зробити невтішний висновок щодо недосагнення стосовно їх мети покарання у виді виправлення, а також запобігання вчиненню нових злочинів.

Наведені особливості, на нашу думку, можна назвати „диференційованими”, оскільки вони відображають певні „типові” ознаки, характерні для переважної більшості осіб, які

перебувають під адміністративним наглядом, і вдаються до вчинення нових злочинів. Також можуть існувати в межах тих або інших диференційованих груп й „індивідуалізовані” риси, що власне і характеризують особу злочинця, який перебуває під адміністративним наглядом.

Для характеристики та визначення поняття особи злочинця, який вчинив злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом, найбільш важливим є виявлення та вивчення трьох наступних основних компонентів:

- 1) соціальний статус особи (стать, вік, освіта, сімейний стан тощо);
- 2) соціальні функції особи, що включають сукупність видів її діяльності в системі суспільних відносин як громадянина, члена сім'ї тощо;
- 3) морально-психологічна характеристика, що відображає ставлення особи до соціальних цінностей та функцій.

Для дослідження особи злочинця, який вчинив злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом, важливе значення має *соціально-демографічна характеристика*, оскільки вона сприяє повноті висвітлення даної проблеми. Як відомо, соціально-демографічні ознаки властиві будь-якій особі і, на перший погляд, кримінологічного значення вони не мають, однак у своїй сукупності дають важливу інформацію, без якої не можна здійснити повну кримінологічну характеристику особи злочинця. Важливість дослідження соціально-демографічної характеристики злочинця дасть змогу виявити чинники, котрі сприяють формуванню у нього злочинної поведінки. А врахування поряд із зазначеними ознаками соціально-психологічних причин сприятиме виробленню ефективних заходів запобігання вчиненню злочинів особами, які перебувають під адміністративним наглядом.

Стать злочинця. Аналіз статистичних даних та емпіричної бази дослідження дає підстави стверджувати, що стан, структура та динаміка злочинності серед чоловіків та жінок неоднакові. Рівень жіночої злочинності відрізняється та змінюється залежно від виду вчинених злочинів, що підтверджують і результати проведеного нами вивчення особи злочинця, який вчинив злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом. Так, серед 265 осіб, які проходили у вивчених справах, питома вага жінок, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом, складає 4% (11 осіб), відповідно 96% цих злочинів вчиняють чоловіки (254 особи). Такий незначний відсоток жінок серед суб'єктів злочинів пояснюється тим, що особи жіночої статі рідко притягувалися до відповідальності за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджувалися два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини. При характеристиці жінок, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом, виявилось, що ними вчиняється близько 73% злочинів у складі групи (8 осіб). При цьому, як правило, співучасниками та організаторами злочинів виступають близькі родичі (чоловік, брат тощо).

До соціально-демографічних ознак відносять *вік* злочинця. Аналіз віку осіб, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом, допоможе виявити найбільш кримінально активні вікові групи. Оскільки адміністративний нагляд може бути встановлений лише щодо повнолітніх осіб, до часу вчинення злочину піднаглядний за своїм віком завжди буде старше за 18 років. У результаті вибіркового дослідження практики судів Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей за 2007–2012 рр., яким було охоплено 265 кримінальних справ, нами зібрані дані про вік засуджених, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом: 19-24 років – 42 (16%); 25-29 років – 48 (18%); 30-34 років – 103 (39%); 35-39 років – 40 (15%); 40-49 років – 29 (11%); 50 років і старше – 3 (1%). Як видно, злочини вчиняються в основному (72%) особами зрілого віку. Це піднаглядні особи віком від 25 до 40 років.

Розглянемо дані, які характеризують *сім'ю* осіб, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом. Адже, як відомо, сім'я – це один із визначальних елементів мікросередовища, який формує особистість людини. Майже усі проанкетовані нами піднаглядні (254 особи – 96%) заявили про своє сімейне неблагополуччя: 155 (61%) мають тільки матір, 84 (33%) – тільки батька, взагалі не мають батьків 15 (6%) опитаних. При цьому свої відносини з батьками і родичами як „добрі” оцінює 192 (72%) піднаглядних, 55 (21%) – як задовільні, а 18 (7%) опитаних узагалі ніяких відносин не підтримують.

При вивченні особи злочинця звертає на себе увагу висока питома вага „холостяків” серед осіб,

які вчиняють ті або інші злочини. Так, у результаті вивчення 265 архівних кримінальних справ щодо злочинів, вчинених особами, які перебували під адміністративним наглядом, результатів анкетування дільничних інспекторів, а також узагальнення статистичної звітності правоохоронних органів України, судової практики встановлено, що 178 (67%) злочинів вчинили неодружені; 42 (16%) – розлучені. Очевидно, що несприятливі сімейні стосунки та скрутне матеріальне становище завжди та потенційно несуть у собі кримінальне навантаження та при збігу певних умов сприяють вчиненню злочинів.

Проведене нами дослідження дало змогу зробити висновок про те, що наступним важливим елементом соціально-демографічної характеристики, який відіграє важливу роль у розвитку розумових здібностей і моральних якостей особистості, значною мірою визначає її загальний культурний та інтелектуальний рівень, є *освітньо-кваліфікаційний рівень* особи, яка перебуває під адміністративним наглядом. Ця ознака дає можливість простежити залежність злочинної поведінки від освіти та інтелектуального розвитку особи, які водночас впливають на потреби й інтереси людини. Адже низький освітній рівень впливає на самосвідомість, погляди, а досить часто – на бажання особистості та форми їх реалізації. Відомо, що освітній рівень різних категорій злочинців неоднаковий і перебуває в певному зв'язку з характером злочинних дій. З цього приводу справедливо відзначено, що високий освітній рівень виступає як антикриміногенний фактор. Однак, аналізуючи отримані нами дані, не можна не помітити, що середній освітній рівень піднаглядних низький: найбільший відсоток належить загальній освіті – 162 (61%); професійна початкова – 29 (11%), середня професійна – 63 (24%), засуджених, які б мали вищу професійну освіту виявлено тільки 11 (4%) з усіх опитаних.

Проаналізувавши соціально-демографічні особливості особи злочинця, який вчинив злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом, не можна не зупинитися на більш глибоких суб'єктивних змінах у рівні й стані моральної та правової свідомості, мотивації злочинної поведінки. Слід визнати той факт, що в результаті реформування українського суспільства відбулися якісні зрушення суспільної свідомості та суспільної психології, що відбивається на особливостях особи сучасного злочинця.

Особливістю *кримінально-правових ознак* кримінологічної характеристики осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, є: 1) наявність спеціального суб'єкта злочинів; 2) наявність у піднаглядної особи непогашеної або незнятої судимості.

Щодо такої ознаки як *спеціальний суб'єкт*, то нагадаємо, що досліджувані нами злочини можуть бути вчинені лише особами, стосовно яких встановлено адміністративний нагляд.

Закон України „Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” закріплює вичерпний перелік осіб, щодо яких може бути встановлений адміністративний нагляд. Це наступні категорії осіб: 1) засуджені до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджені два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства; 2) засуджені до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджені два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження ОВС, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення; 3) засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [4]. Вивчення 265 кримінальних справ про вчинені злочини особами, які перебувають під адміністративним наглядом, свідчить про те, що перша категорія осіб складає 143 (54%), друга – 87 (33%), третя – 35 (13%).

Наступною ознакою особи злочинця, який перебуває під адміністративним наглядом, виступає *судимість*, тобто факт засудження особи судом до певної міри покарання за вчинений злочин, що має важливе кримінально-правове значення [7]. Із судимістю законодавець пов'язує можливість настання для особи наслідків як кримінально-правового (посилення покарання за знов вчинений злочин, зміна умов тримання засуджених до позбавлення волі та ін.), так і загальноправового (наприклад, заборона займати ті або інші посади) характеру. Призначення вказаних наслідків конкретної судимості полягає в тому, щоб загрозою їх настання утримувати особу від рецидиву злочинів. Абсолютно очевидно, що судимість, з одного боку, як правовий

інститут, а з іншого – невід’ємний результат кримінального покарання, здійснюючи істотний вплив на правовий статус засуджених і осіб, які відбули покарання, тим самим виконує завдання виправлення особи і подальшого закріплення позитивних результатів виправлення. Із розв’язанням зазначених завдань відповідно до принципів кримінально-виконавчої політики України неминуче припиняється стан судимості, а отже, і її наслідки.

Вивчення 265 кримінальних справ за фактами вчинення злочинів піднаглядними особами свідчить, що зазначені особи раніше засуджувалися за злочини проти власності, хуліганство, злочини проти життя і здоров’я особи, опір представникові влади, працівнику правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку, згвалтування. Таким чином, у цих піднаглядних осіб, що, як правило, раніше були неодноразово засуджені, а потім вчинили нові злочини, формується певна лінія антигромадської поведінки, створюється стійка антисоціальна спрямованість [8, 13-18; 9]. Розглянуті вище дані про особу злочинця свідчать як про суспільну небезпеку вчиненого, тобто нових злочинів, так і підвищену суспільну небезпеку самих піднаглядних осіб.

Формування особи злочинця, який вчинив злочин, перебуваючи під адміністративним наглядом, як відомо, відбувається в результаті як об’єктивного впливу того середовища, у якому він живе (характер, умови життя колективу, оточуючих людей, відносини між колективом та суспільством, між членами колективу тощо), так і цілеспрямованого виховання, що здійснюється різними державними та іншими організаціями.

Дослідження показало, що серед осіб, які вчинили злочини, перебуваючи під адміністративним наглядом, швидкими темпами зростає кількість осіб з антисоціальною установкою, тобто тих, які свідомо обирають злочинну діяльність як ефективний засіб отримання бажаних матеріальних благ, як спосіб життя, тобто людей, для яких злочинна діяльність стає своєрідною діяльністю. Це дає підстави стверджувати, що злочини вчиняються ними лише з метою отримання матеріальних благ. Підтвердженням цьому є дані, отримані нами в результаті анкетування піднаглядних осіб, притягнених до кримінальної відповідальності. Так, на запитання: „Назвіть причину, що спонукала Вас вчинити злочин”, 127 (48%) відповіли, що це матеріальна зацікавленість. У цій ситуації слід говорити про корисливий мотив.

А.Б. Сахаров вважав, що корисливі міркування проявляються лише при прагненні отримати незаконну матеріальну вигоду [10, 135]. Криміногенними факторами корисливої мотивації злочинної поведінки виступають соціально-економічні процеси, пов’язані з економічною кризою, розладом виробництва, зростаючим безробіттям, інфляцією, розшаруванням народу за майновою ознакою, що у підсумку призводять до збільшення частки злиденності у державі. Будь-яка форма соціальної нерівності здійснює на громадян спонукальний корисливий вплив, прагнення до вищого рівня забезпеченості, який є у деяких інших верств населення.

Ставлення обвинуваченого до того, чи визнає він свою вину, чи розкаюється у вчиненому, є кримінологічно значущим показником морально-правової занедбаності таких осіб та дозволяє судити про ступінь їх антисуспільної спрямованості. Результати аналізу кримінальних справ показують, що у 43% випадків (114 осіб) особи визнають себе винними та розкаюються у вчиненому, 34% (90 осіб) – визнають свою вину частково, решта (61 особа – 23%) не визнають свою вину або взагалі повністю заперечують свою причетність до злочину.

Таким чином, із вищенаведеного можна скласти узагальнюючу кримінологічну характеристику особи, яка перебуває під адміністративним наглядом. Це здебільшого особа чоловічої статі віком 25-40 років (тобто в активному працездатному віці), має повну загальну середню або середню професійну освіту, переважно неодружена, злочин вчиняє здебільшого самотійно, переважно з корисливих (з метою збагачення) та хуліганських мотивів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прокументов Л.М. Личность преступника: криминологический аспект: учебное пособие / Л.М. Прокументов, А.В. Шеслер. – Томск: Томский государственный университет, 1995. – 31 с.
2. Криминология: учебник [для юридических вузов] / Под общ. ред. д.ю.н., проф. А.И. Долговой. – М.: Юристъ, 1997. – 912 с.

3. Кайзер Г. Криминология. Введение в основы / Г. Кайзер. – М.: Юрид. лит., 1979. – 319 с.
4. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 1 грудня 1994 року № 264/94-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 52. – Ст. 455.
5. Бюллетень Верховного Суда СССР. – М., 1974. – № 4. – С. 9–12.
6. Трубников В.М. Научно-практический комментарий к Закону Украины „Об административном надзоре за лицами, освобожденными из мест лишения свободы” / Трубников В.М. – Х. : „Рубікон”, 1998. – 112 с.
7. Голина В. Судимость и административный надзор / В. Голина, В. Трубников // Радянське право. – К., 1974. – № 5. – С. 75–78.
8. Воронин Ю.А. Типология личности преступников: автореф. дисс. на получение науч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 „Уголовное право и криминология; исправительно-трудовое право” / Ю.А. Воронин. – Свердловск, 1974. – 34 с.
9. Трубников В.М. Правовий статус засуджених до позбавлення волі / В.М. Трубников, Ю.А. Чеботарьова. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. – 367 с.
10. Сахаров А.Б. Ответственность за должностные преступления по советскому уголовному праву / А.Б. Сахаров. – М.: Госюриздат, 1956. – 384 с.
11. Назаренко Д.О. Кримінальна відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Назаренко Дмитро Олександрович. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ МВС України, 2008. – 220 с.

УДК [343.82: 364 – 78]: 343.261 (477)

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ В КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИХ УСТАНОВАХ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Лучко С.В., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена теоретичним та практичним засадам визначення соціальної роботи із засудженими у кримінально-виконавчих установах Державної пенітенціарної служби України.

Ключові слова: теорія, практика, засади, соціальна робота, засуджений, покарання.

Лучко С.В. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ С ОСУЖДЕННЫМИ В УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

Статья посвящена теоретическим и практическим основам социальной работе с осужденными в уголовно-исполнительных учреждениях Государственной пенитенциарной службы Украины.

Ключевые слова: теория, практика, социальная работа, осужденный, наказание.

Luchko S.V. THEORETICAL AND PRACTICAL BASIS OF THE CONCEPT OF THE SOCIAL WORK AT CRIMINAL-EXECUTIVE INSTITUTIONS OF THE STATE PENITENTIARY SERVICE OF UKRAINE / Dnipropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

The article is dedicated to theoretical and practical basis of social work with convicts at criminal-executive institutions of the State Penitentiary Service of Ukraine.

Key words: theory, practice, social work, convict, punishment.

Соціальна робота в Україні має глибоке коріння, але її зміст у наш час зазнає суттєвих змін і доповнень. Поява нового інституту "соціально робота" в кримінально-виконавчому